

Součinnost vojsk spojeneckých armád v operacích

*Redakčně zpracovaný a zkrácený článek armádního generála
A. I. Gričkova, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja
mysl“ čís. 5/1982.*

Poslední léta jsou charakterizována značně zosílenou mezinárodní situací. Vládnoucí kruhy USA otevřeně vstoupily na cestu k dosažení vojenské převahy nad Sovětským svazem a dalšími státy socialistického společenství. S tímto cílem uvádějí do života program dalšího zvyšování počtu prostředků ozbrojeného zápasu, který nemá obdoby. Přitom hlavní důraz kladou na výrobu a zavádění nejnovějších strategických jaderných systémů, raket středního doletu, neutronových a chemických zbraní.

Sovětský svaz a další bratrské socialistické státy nemohou nečinně přihlížet k tomuto vývoji událostí. Proto do té doby, dokud imperialistické státy budou zvyšovat mezinárodní napětí, prosazovat závody ve zbrojení, státy — účastníci Varšavské smlouvy budou neustále pevnovat svůj vojenskopolitický obranný svaz, udržovat na potřebné úrovni bojovou sílu Spojených ozbrojených sil, rozvíjet marxisticko-leninskou vojenskou vědu, formy a způsoby přípravy vojsk k rozhodnému zničení jakéhokoli agresora.

Jedním z nejdůležitějších opatření při upevňování bojové pohotovosti bratrských armád států socialistického společenství je další rozvíjení teorie a praxe zabezpečení spolehlivé součinnosti vojsk, sil a prostředků spojeneckých armád v operacích.

Bojové zkušenosti z minulých válek potvrzují, že těsná a nepřetržitá součinnost vojsk měla vždy velký význam při dosažení cílů ozbrojeného zápasu. Úspěšně vést operace v soudobých podmínkách je možné jen sjednoceným a přesně sladěným společným úsilím různých druhů ozbrojených sil a druhů vojsk. Proto organizace a neustálé udržování součinnosti je jedním z hlavních principů vojenského umění a nejdůležitější povinností velitelů a štábů.

Součinnost, jako důkladně plánovaná a složitá kategorie vojenského umění, má velmi dlouhou historii. Na základě rozvoje vojenství získávala nový obsah, rozšiřovaly se její rámce a rozsah, narůstala složitost řešených úkolů. To je podmíněno především neustálým zdokonalováním a vznikem kvalitativně nových zbraňových systémů a bojové techniky. V důsledku toho se podstatně zvyšují bojové možnosti a mobilnost vojsk (sil), prostředků, mění se charakter

a obsah válečné činnosti. Současně s tím narůstá intenzita boje ve všech prostorech — na zemi, ve vzduchu i na moři — za vybojování a udržení iniciativy; zvětšuje se prostorový rozmach operací, jejich aktivnost, rozhodnost a dynamika; zvyšují se možnosti bojujících stran k narušení součinnosti, a to vyřazením jednotlivých druhů vojenských organizací, prvků operační sestavy vojsk [sil] a systémů velení boje v krátké době. S neustálým růstem rozsahu a náročností charakteru prací, spojených s organizací a udržováním pevné součinnosti se projevuje tendence zkracovat dobu na jejich splnění. Ostrý rozpor mezi neustále rostoucí složitostí organizace součinnosti a dobou vyčleněnou na splnění všech vyplývajících opatření může být vyřešen jen na základě vědeckého přístupu k tomuto problému.

Organizovat a udržovat součinnost mezi různými silami a prostředky je složitou záležitostí i v rámci ozbrojených sil jednoho státu, protože se liší prostorem činnosti a bojovými možnostmi. Ještě obtížnější je řešit tento úkol při přípravě a vedení válečné činnosti spojeneckým uskupením vojsk. Toto souvisí s řadou faktorů. Vojska národních armád se mohou lišit výzbrojí, organizační strukturou, bojovými možnostmi, úrovní přípravy vojsk a jejich morálním politickým stavem, názory velení na formy a způsoby vedení válečné činnosti i na metody práce, organizací technického a týlového zabezpečení, získanými bojovými zkušenostmi a národními tradicemi. Sladění úsilí spojeneckých armád může být ztíženo rovněž specifikou přípravy a vedení operací v různých fyzickogeografických podmínkách jednotlivých válečisk.

Při řízení a koordinaci bojové činnosti armád musí spojenecké vojenskostrategické velení řešit značné množství složitých úkolů. Mezi nimi mají zvlášť důležitý význam:

- zabezpečení vysoké bojové efektivnosti při používání spojeneckých armád v zájmu dosažení vojenskostrategických cílů,
- organizace sladěného použití druhů ozbrojených sil a druhů vojsk,
- dosažení zkoordinované činnosti svazů [různých uskupení] a prvků operační sestavy vojsk [sil],
- rychlé obnovení narušené součinnosti,
- udržování součinnosti mezi orgány technického a týlového zabezpečení,
- překonání jazykových těžkostí.

Problém zabezpečení vysoké bojové efektivnosti při používání spojeneckých armád vznikl současně se vznikem válek, které měly spojenecký charakter. Přitom kvalita jeho řešení i stupeň dosažení sladění

v činnosti spojeneckých vojsk závisely především na sledovaných politických cílech stran ve válce, na jejím charakteru a podmínkách vedení.

V letech druhé světové války byla součinnost mezi spojeneckými armádami států protihitlerovské koalice organizována následovně. K zabránění izolované činnosti anglických a amerických ozbrojených sil a k zabezpečení sladění v jejich bojovém použití byl vytvořen speciální orgán — Spojený výbor náčelníků štábů, který sehrál významnou úlohu při dosahování lepší koordinace úsilí spojenců. Nejdůležitější problémy společného vedení války byly kromě toho projednávány na konferencích za účasti nejvyšších státních činitelů.

Přesto však do konce války nebyl zcela vyřešen problém součinnosti mezi spojeneckými armádami. Na překážku tomu byly úzké ziskné cíle a mezimperialistické rozpory, které vyplývaly jak z podstaty kapitalismu, tak i z neshody vojenskostrategických zájmů. V důsledku toho např. spojenci nevyužili výhodné situace, která vznikla na frontě v západní Evropě koncem srpna roku 1944, k úplnému zničení německých fašistických vojsk ve Francii. Často se stávalo, že anglická vojska vedla útočnou činnost a americká vojska neprojevovala aktivnost, i naopak. V důsledku toho mohl nepřítel manévrovat svými silami a prostředky z jednoho směru na druhý. Záporný vliv na operativnost řešení otázek součinnosti mělo také odtřazení Spojeného výboru náčelníků štábů spojenců ve Washingtonu od evropského válečiska a omezenost jeho funkcí.

V závěrečném období Velké vlastenecké války stali se spojenci sovětských ozbrojených sil armády celé řady východoevropských států. Stačí připomenout, že vojska těchto států se zúčastnila přibližně patnácti mohutných operací Rudé armády.

Součinnost mezi nimi byla organizována na principiálně novém základě a na pečlivém zhodnocení zvláštností vývoje vojenskostrategické situace, bojových možností národních vojsk, jejich zkušeností, zabezpečení a dalších faktorů. Jejich úsilí ve strategickém měřítku bylo sjednocováno a usměrňováno jediným orgánem — Hlavním velením. Velký význam k dosažení přesné součinnosti mezi spojeneckými vojsky na operační úrovni mělo přímé podřízení svazů a svazků národních vojsk veliteli frontů Sovětské armády, dokonale organizovaná vzájemná výměna představitelů mezi operačními a taktickými štáby, využívání operačních skupin [vojenských misí], které byly spojujícími orgány mezi svazy spojeneckých armád různých států.

Sladění úsilí svazů a svazků Sovětské armády, vojsk Bulharska, Československa, Polska a Rumunska se vyznačovalo vysokou operativností. Bylo uskutečňováno nejen s využitím stálého představitele, ale též osobními setkáními, společnou prací při plánování operací a přímými kontakty velitelů součinnostních vojsk. To zabezpečovalo jednotné chápání operačních úkolů a cílevědomé velení vojskům ve společných operacích. Sovětské vojenské velení velmi pozorně hodnotilo návrhy velitelů spojeneckých armád, bralo je v úvahu při plánování operací a poskytovalo jim všestrannou pomoc při přípravě a vedení bojové činnosti.

Mnohaleté historické zkušenosti spojeneckých států v oblasti vojenské spolupráce svědčí o tom, že při organizaci součinnosti patří mezi rozhodující faktory: příslušnost ke společenskému systému, sledované cíle ve válce a vztahy mezi státy. Nerovnoprávné vztahy, založené na diktátu a nátlaku z pozice síly, ztěžují řešení již beztak složitých otázek koordinovaného úsilí spojeneckých armád. A naopak, společné politické a vojenskostrategické názory, spravedlivé cíle války, jednota úkolů, rovnoprávnost, úplné vzájemné chápání, bojové bratrství spojeneckých armád — to vše umožňuje lépe překonávat vzniklé potíže, kvalitněji plnit úkoly společným úsilím součinnostních vojsk. V tomto směru armády států — účastníků Varšavské smlouvy mají nesporné přednosti před spojenými ozbrojenými silami agresivního bloku NATO.

V operacích spojeneckých armád je jedním z nejdůležitějších problémů součinnosti **zabezpečení sladěného použití druhů ozbrojených sil**. Obsah a naléhavost projevu tohoto problému se měnily v závislosti na rozvoji vojenství.

V současném období v důsledku vědeckotechnické revoluce byly nejen dále kvalitativně zdokonaleny klasické prostředky ničení, ale vznikly i principiálně nové prostředky — jaderné zbraně. To mělo za následek vybudování takového druhu ozbrojených sil, jako jsou raketová vojska strategického určení SSSR. Mají vysokou bojovou pohotovost a jsou spolehlivým štítem bezpečnosti Sovětského svazu, států socialistického společenství a hlavním faktorem, který brání agresivním snahám imperialismu. SSSR, i když má k dispozici tak mohutné zbraně, nikoho neohrožuje a nemá v úmyslu je použít jako první. Jen mimořádné okolnosti, a to jaderné napadení sovětského státu a jeho spojenců agresorem, bude mít za nevyhnutelný následek zdrucující jadernou odplatu.

Kvalitativní a kvantitativní růst zbraní a bojové techniky a vznik nových prostřed-

ků boje podstatně změnily úlohu a místo každého druhu ozbrojených sil ve složitém systému ozbrojeného zápasu. Zvětšení rozmachu operací a jejich vedení na válčistických spojeneckými uskupeními, rozvinutými na území několika spojeneckých států, ještě dále zvýšily význam těsné a přesné součinnosti při zničení nepřítelů a dosažení cílů operace. V důsledku toho prošly značnými změnami i obsah a struktura součinnosti jak uvnitř každého druhu ozbrojených sil (druhu vojsk), tak i mezi nimi.

Zvýšení bojového potenciálu ozbrojených sil, zvětšený dostřel zbraní a jejich mohutná ničivá síla se vši naléhavostí nastolily otázku o současném působení na nepřítel do celé hloubky sestavy jeho uskupení vojsk a o včasné využívání výsledků mohutných palebných úderů k dokončení zničení agresora. Tyto úkoly mohou být úspěšně splněny jen za předpokladu přísné zkoordinované činnosti všech druhů ozbrojených sil a druhů vojsk ve všech prostorech. Tím je současně předurčován především vševojskový charakter soudobých operací. Zvláštní význam mají otázky sladěného úsilí letectva a vojsk PVO, zabezpečení jednotného řízení jiných sil, určených k vybojování nadvlády ve vzduchu.

Nutnost centralizovaného řízení letectva, vojsk PVO a jiných druhů ozbrojených sil a druhů vojsk vyplývá z toho, že jejich bojová činnost je úzce spojena a vzájemně podmíněna. Letectvo může být např. použito k přepadení a zničení vzdušných cílů, tj. k plnění úkolů PVO. Na druhé straně letectvo potřebuje, aby bylo bráněno silami PVO, a jeho odolnost v mnoha směrech závisí na stavu protivzdušné obrany.

Historie zná mnoho příkladů, kdy nedostatky v organizaci součinnosti mezi druhy ozbrojených sil a druhy vojsk měly za následek neodůvodněné ztráty jedné z nich palbou druhých.

Hovoříme-li o problému součinnosti, je nutné poznamenat, že ve spojeneckých armádách v závislosti na ekonomickém rozvoji jednotlivých států, geografické poloze a dalších faktorech může být různé množství druhů ozbrojených sil. Např. v některých armádách tvoří letectvo a vojska PVO jeden druh ozbrojených sil, v jiných jsou samostatnými komponenty armády. Všechno to ztěžuje organizaci a uskutečnění součinnosti mezi druhy ozbrojených sil spojeneckých armád a vyžaduje tvůrčí přístup k řešení problémů součinnosti. Při tom rozhodujícím principem řešení úkolů koordinace úsilí vojsk, sil a prostředků v operacích je organizace součinnosti ve prospěch uskupení vojsk, která plní nejdůležitější úkoly.

Je nutné také brát v úvahu tendenci pravděpodobného nepřítele rozšiřovat využití všech prostorových sfér ve válce. V současné době se Pentagon usilovně připravuje k využití i kosmického prostoru pro vojenské cíle. Bez ohledu na existující smluvní povinnosti, washingtonští strategové otevřeně prohlašují, že ten, kdo dokáže získat kontrolu nad kosmem, dokáže rozhodujícím způsobem změnit poměr sil. Podle jejich slov se to rovná nastolení světového panství. Právě proto se tak houževnatě pracuje na různých kosmických systémech, které by mohly být využity pro vojenské cíle. V Pentagonu byl vytvořen speciální orgán — oddělení kosmického plánování.

Zvláštní místo ve společných operacích mají **otázky organizace součinnosti mezi různými uskupeními vojsk a sil a v jejich rámci i mezi prvky operační sestavy.** Přitom, jak svědčí zkušenosti z minulých válek, úsilí spojeneckých velitelství vždy směřovalo k doplnění slabých míst jedné sil a prostředků na úkor silných stránek druhých, k vyloučení jejich vzájemných překážek při společném plnění úkolů. Tím se dosahovalo značného zvětšení celkové síly působení na nepřítele.

Formy a metody sladěni úsilí byly různorodé. Závisely na vzniklé situaci, čase, organizaci svazů, jejich podřízenosti a na charakteru plněného úkolu. Zvláštní průzřetnost v práci velitelů a štábů a dokonalejší sladěni byly vyžadovány v těch případech, kdy svaz měl ve své podřízenosti svazky různé národní příslušnosti, a součinnostní uskupení plnila různé úkoly: jedna útočila, druhá se bránila, třetí se přesunovala atd.

Činnost součinnostních svazů (svazků) byla zpravidla koordinována co do úkolů operace, způsobů jejich splnění, směrů a času. Hlavní úsilí spojeneckých vojsk bylo přitom vždy soustředěno na zabezpečení úspěšné činnosti uskupení, která působila na směr hlavního úderu. Složitost spočívala v tom, že uskutečnění součinnosti zahrnovalo několik stupňů. Narušení součinnosti s kterýmkoli z nich mohlo nepříznivě ovlivnit celý systém.

Zkušenosti z celé řady operací Velké vlastenecké války ukázaly, že zařazení svazů a svazků více než 2—3 národních armád do sestavy spojeneckého operačně strategického svazu značně zkomplikovalo koordinaci činnosti a velení vojskům.

Při vedení úderů v jednom prostoru, na přilehlých úsecích a směrech, při obklíčení a ničení uskupení nepřítele, při spojení s výsadky a v jiných podmínkách věnovalo spojenecké velení značnou pozornost přípravě společných opatření, která by vy-

loučila vzájemné ničení vlastních vojsk. Takové příklady z historie válek nejsou ojedinělé.

Nej slabším místem v organizaci součinnosti, jak to potvrzují zkušenosti z války, bylo zabezpečení boků a styků svazů (uskupení). Slabá místa boků a styků byla nejčastější v těch případech, kdy se otázkám sladěného úsilí sousedních svazů, svazků a uskupení ozbrojených sil různých národností nevěnovala náležitá pozornost nadřízených orgánů a řešení těchto úkolů bylo plně ponecháno na velitelích součinnostních vojsk. Na základě toho již v letech minulých války se dospělo k závěru, že plnou odpovědnost za zabezpečení boků a styků má nadřízený velitel.

Současně s hodnocením důležitosti sladěného úsilí svazů a operačních uskupení není možné zapomenout ani na důležitost těsné součinnosti vojsk na taktickém stupni, kde se formují počátky úspěchu vedené operace. Proto nebylo náhodou, že vyšší velitelé v letech války často osobně a pečlivě organizovali takovou součinnost na zvolených směrech při plnění důležitých úkolů (při průlomu obrany nepřítele, při zasazení druhých sledů, rychlých skupin a záloh do sražení, při násilném přechodu vodních překážek atd.).

Co se týče součinnosti mezi prvky operační sestavy vojsk, pak sladěni jejich úsilí bylo v minulých válkách uskutečňováno z hlediska nejdokonalejšího využití bojových možností, úloh, předurčení, místa úkolu a způsobů činnosti každého prvku, dále z hlediska organické jednoty použití všech součástí daného uskupení vojsk k zabezpečení dosažení společného cíle boje a operace.

Jak ukazují získané zkušenosti, velký význam při úspěšném vedení bojové činnosti má **udržování těsné součinnosti v průběhu bojové činnosti a její rychlé obnovení v případě narušení.** V Sovětské armádě byla věnována tomuto problému zvláštní pozornost od samotného zahájení Velké vlastenecké války. Byla přijata zásada, že štáb, který není schopen udržovat nebo obnovit narušenou součinnost v průběhu boje, nemůže být plnohodnotným orgánem velení. Význam této zásady v soudobé válce značně vzrostl. Mnohonásobně zvýšení bojových možností bojujících stran, dálky střelby a rychlost palby zbraní, pravděpodobnost vyřazení celých svazů, svazků a prvků operační (bojové) sestavy — to vše podstatně zkomplikovalo udržení součinnosti.

Zvláštní význam při vedení společných operací silami spojeneckých armád má zabezpečení stálé součinnosti. Analýzy bojových zkušeností potvrzují, že součinnost

v operacích mezi armádami různých národností byla nejčastěji narušována v těch případech, kdy nebylo dosaženo vojensko-politické a strategické jednoty, nebyly plněny úkoly ve stanovené době třeba jen jednou spojeneckou armádou, kdy se náhle změnila situace na frontě v důsledku neočekávané činnosti nepřítele nebo překvapivého použití nových prostředků ozbrojeného zápasu, forem a způsobů jeho vedení, kdy nebylo zabezpečeno pevné velení a spojení. Tyto a další faktory je nutné brát v úvahu včas a předvídat potřebná opatření k zabezpečení snížení jejich nepříznivého vlivu na průběh operace. Bojové zkušenosti potvrzují, že k neefektivnějšímu využívání společného úsilí je nutné dokonale sladit a podrobně rozpracovat plány společné činnosti spojeneckých armád a součinnosti, dále v průběhu vedení bojové činnosti včas upřesňovat sestavu a úkoly vojsk, rychle obnovovat bojeschopnost uskupení, která utrpěla značné ztráty, okamžitě upřesňovat způsob všestranného zabezpečení vojsk [sil], přijímat opatření k obnovení narušeného systému velení a nedopustit snížení úrovně pevnosti součinnosti. Tyto požadavky jsou plně aktuální i v současných podmínkách.

K dosažení nepřetržité činnosti vojsk je nutné v současných podmínkách počítat zvláště s takovými faktory, jako je možnost hromadných ztrát vojsk a bojové techniky, vysoká dynamika rozvíjení průběhu bojů a sražení. Proto obsah, úkoly, charakter a rozsah opatření k obnovení součinnosti a způsoby jejich uskutečňování je nutné přesně koordinovat s konkrétní vzniklou situací a předvídaním jejich možných změn. Je zřejmé, že prvořadým úkolem bude rychlá výměna vyřazených svazků bojeschopnými útvary a obnovení bojeschopnosti vojsk [sil], na které byl veden úder, dále včasné upřesnění úkolů a někdy i nově organizovaná koordinace činnosti vojsk.

Stáby musí důkladně zvládnout umění předvídat vývoj situace, zvláště včas předvídat narůstání a vznik kritických a krizových situací, přijímat účinná protiopatření k jejich odvrácení a uchování odolnosti vojsk a operativně reagovat na rychlé změny situace. V průběhu vedení operace budou všechny otázky součinnosti řešeny a předávány podřízeným souběžně s přijetím nových rozhodnutí a současně se stanovením upřesněných úkolů.

Jedním z hlavních faktorů úspěšného vedení operací je všestranné technické a týlové zabezpečení vojsk [sil]. Jeho dosažení bude v mnoha směrech záviset na kvalitě řešení těchto problémů a přesné

součinnosti mezi orgány technického a týlového zabezpečení spojeneckých armád.

V letech Velké vlastenecké války týl Sovětské armády společně s týlovými orgány armád spojeneckých států zabezpečoval spojenecká vojska materiálními prostředky jak v období jejich organického vytváření, tak i v dalším při vedení bojové činnosti proti německé fašistické armádě. V současné době ovšem je nutné brát v úvahu tendenci mnohonásobného zvětšení potřeb vojsk v materiálně technických prostředcích, možnost jejich vyřazení ve značně větším rozsahu než v minulé válce, zvýšení ztrát zbraní a bojové techniky, zvětšení opravárenského fondu i složitější podmínky činnosti orgánů technického a týlového zabezpečení.

Tyto a další okolnosti vyvolávají objektivní nutnost udržovat týl spojenecké armády ve stálé pohotovosti k všestrannému materiálnímu zabezpečení vlastních vojsk [sil] a k včasnému vytvoření materiálně technické zásobovací základny bezprostředně na válčistiích. Tento problém nemůže být ovšem řešen bez mezistátních dohod, hlediska celkové vojenské potřeby, ekonomických možností a zájmů všech spojeneckých států.

Přesnou koordinaci úsilí spojeneckých armád ve společných operacích vyžaduje také technické zabezpečení, jehož rozsah v porovnání s minulostí značně vzrostl. Souvisí to se zvýšením úrovně technického vybavení vojsk [sil], s různorodostí a složitostí zbraní a techniky a možnostmi jejich hromadného vyřazení. Proto v průběhu operací je nutné centralizované vedení nepřetržitého technického průzkumu a komplexní využívání opravárenských orgánů spojeneckých armád, zdokonalování jejich součinnosti, včasné racionální rozvíjení opravárenské základny, další standardizace a unifikace materiálu, zbraní a bojové techniky.

Organizace a udržování součinnosti mezi orgány technického a týlového zabezpečení spojeneckých armád bude v rozhodující míře závislá na obsahu a charakteru činnosti spojeneckých vojsk. Např. za přesunu vojsk na válčisti se území řady spojeneckých států současně se sladěním takových důležitých otázek, jako jsou využívání dopravních komunikací, letišť, organizace PVO, technické zabezpečení a další, bude důležité stanovit způsob hromadného doplňování bojovou technikou a dopravními prostředky, jejich opravy a obnovování, doplňování zásob materiálních prostředků, poskytnutí zdravotnické pomoci atd.

Sladěná práce různých orgánů týlu jak v rozsahu jedné národní armády, tak i ně-

kolika spojeneckých armád, je nemyslitelná bez spolehlivé spojovací soustavy, vzájemné výměny informací o množství a místě rozmístění materiálně technických prostředků a bez pevného velení týlu.

Při organizaci a udržování součinnosti spojeneckých armád jsou důležité jazykové problémy. Jak potvrzují zkušenosti z minulé války, jejich naléhavost se neprojevovale stejně na různých stupních velení. Na operačně strategickém stupni velení, kde byli široce využíváni překladatelé a byla vyšší úroveň jazykové přípravy generálů a důstojníků štábů, byly tyto problémy překonávány bez zvláštních potíží.

Na taktickém stupni byly potíže ve styku značně častější. Sovětsko to nejen s tím, že většina důstojníků štábů svazků, útvarů a jednotek neznala příslušnou řeč, ale také s nedostatkem překladatelů v jejich organizaci. Současně však rozsah společné činnosti velitelů součinnostních svazků a útvarů neustále narůstal. Proto vzájemné studium jazyků důstojníky spojeneckých armád v letech minulé války bylo jedním z nejdůležitějších a aktuálních problémů. Význam zvyšování úrovně jazykové přípravy důstojnického sboru v soudobých

podmínkách nesmírně narůstá v souvislosti s tím, že sladování společných činností vojsk bude probíhat velmi často za značného nedostatku času, v podmínkách náhlých změn situace, nutnosti splnění ne nadále vzniklých úkolů a uskutečnění manévru na nejbezpečnější směry v minimálně krátké době.

K řešení jazykového problému ve Spojených ozbrojených silách států — účastníků Varšavské smlouvy se uskutečňují rozsáhlá opatření. Mezi nejdůležitější patří:

- bratrská pomoc Sovětského svazu jiným socialistickým státům při přípravě vysoce kvalifikovaných důstojnických kádří,
- široké využívání forem společného výcviku jednotek spojeneckých armád a další integrace bojové přípravy,
- zpracování slovníků a výměna studijní literatury,
- účast na společných výcvikových opatřeních,
- doplňování orgánů velení generály a důstojníky, kteří znají příslušné cizí jazyky atd.

Analýza zkušeností z minulých válek a charakter soudobých operací dokazují, že princip plnění bojových úkolů v operacích jakéhokoli rozsahu společným a přesně zkoordinovaným úsilím spojeneckých armád má nejdůležitější význam pro dosažení úspěchu při zničení společného nepřítele. **Součinnost se v současné době v podstatě stala jedním z hlavních faktorů zabezpečení vítězství. To klade nové a vyšší požadavky na odbornou přípravu velitelů a štábů spojeneckých armád.**

Dobrou školou při zdokonalování jejich mistrovství je tvůrčí studium bojových zkušeností z minulých válek. Jednota názorů spojeného velení a národních velení na vedení válečné činnosti, vzájemná výměna operačních skupin (styčných důstojníků) na různé úrovni a jejich efektivní činnost, pravidelná vzájemná informace o vzniklé situaci, pevné spojení, široké používání jednotné formalizované dokumentace, stejná odpovědnost za úspěch vlastních vojsk před spojeným a národním velením jsou základními předpoklady těsného sladění jejich úsilí v soudobých operacích a úspěšného dosažení jejich cílů.

Velká úloha při řešení problémů součinnosti patří podrobné koordinaci plánů rozvoje spojeneckých armád, prosazování jednotné vojenskotechnické politiky, uskutečňování sladěných opatření v oblasti uni-

fikace, standardizace druhů zbraní a bojové techniky a dále koordinaci vědecko-výzkumných a zkušebně vývojových prací ve vojenské oblasti.

Zvláštní místo v rozpracování společných názorů na charakter soudobé války, způsoby jejího vedení, organizační, vojensko-politické principy výstavby a zdokonalování Spojených ozbrojených sil států — účastníků Varšavské smlouvy, na obsah, formy a metody výcviku a výchovy vojáků má marxisticko-leninská vojenská věda.

Zvýšení úlohy součinnosti, složitosti a značného rozsahu úkolů k jejímu zabezpečení i závažné důsledky narušení vzájemného úsilí v operacích vyžadují nutnost včas a dokonale zpracovat otázky součinnosti spojeneckých armád při řešení společných úkolů operační, bojové a politické přípravy vojsk. K tomu je zapotřebí maximálně využít všech možností, které existují při společných opatřeních, zejména na takových cvičeních, jako jsou např. Bratrství ve zbraní, Štít, Spoj a další. Velitelé a štáby v průběhu těchto cvičení za složitých podmínek, maximálně přibližně reálné situaci, houževnatě a cílevědomě zdokonalují své umění a návyky při organizování a udržování součinnosti.

Metody práce velitelů a štábů při organizování součinnosti jsou podmíněny vznik-

lou situací, cíli operací, obsahem a charakterem plněných úkolů a složením součinnostních vojsk (sil). V závislosti na těchto faktorech může být úsilí sladováno na mapě, plastickém stole a bezprostředně v terénu. Je pochopitelné, že při dostátku času je hlavní metodou organizace součinnosti práce v terénu. V průběhu této práce na základě vytvořeného modelu možného vývoje operace a boje je účelné podrobně rozebrat hlavní varianty činnosti různorodých sil a prostředků, najít optimální způsoby řešení operačně strategických, operačních a taktických úkolů.

Při koordinaci činnosti vojsk ve všech případech je důležité, aby nebylo plynáno časem na řešení těch otázek, které jsou podřízeným známé ze směrnic, rozkazů, nařízení a dalších dokumentů. Efektivnost organizace součinnosti může být vysoká jen za předpokladu, že velitelé si předem přesně ujasní svou úlohu a místo v operaci (v bojové činnosti), určené bojové úkoly a způsoby jejich plnění i možnosti a způsob bojového použití součinnostních vojsk. Jen na tomto základě je možné v krátké době věcně a konkrétně zkoordinovat úsilí různorodých sil spojeneckých vojsk k dosažení vítězství nad nepřitelem s malými ztrátami a ve stanovené době.

Důležitou úlohu při organizaci a udržování součinnosti má štáb, který na základě stanovené doby a zvolené metody práce zpracovává zprávy o situaci a potřebné propočty, připravuje návrh plánu součinnosti a v průběhu organizace součinnosti jej upřesňuje, předává potřebné úkoly vykonavatelům a zabezpečuje jejich splnění.

Značnou pozornost stále rostoucímu významu sladění úsilí spojeneckých armád ve vševojskových a společných operacích věnují i zahraniční vojenští odborníci. Například problémy součinnosti spojeného velení a národních velení způsobují ve velení NATO nejvíce starosti. Velení NATO neustále hledá způsoby řešení tohoto problému a vynakládá značné úsilí ke zdokonalování součinnosti. Hlavní pozornost věnují včasnému určení sestavy vojsk, která jsou předávána do operačního podřízení jednotlivým velitelstvím NATO, způsobu a době jejich nového podřízení a také rozdě-

lení rozsahu odpovědnosti mezi spojenými a národními orgány velení.

K udržování těsné součinnosti mezi uskupeními vojsk v mnohonárodních strukturách NATO se předpokládá vyčlenit do nadřízeného spojeného velení speciální styčné skupiny od všech národních velení. Každý důstojník takové skupiny musí znát jazyk, zbraně a bojovou techniku všech států — účastníků bloku i organizační strukturu vojsk a všechny dokumenty, které pojednávají o součinnosti.

Otázky součinnosti jsou prakticky procvičovány na všech cvičeních NATO. K dokonalejšímu zvládnutí úkolů vedení sladěné společné válečné činnosti zúčastňují se cvičení v posledních letech také civilní orgány, vládní instituce a resorty států — účastníků bloku, které mají návaznost na válečnou ekonomiku, mobilizaci vojáků a materiální zdroje, civilní obranu a tylové zabezpečení.

Jedním z hlavních úkolů, které jsou plněny na těchto cvičeních, je všestranné procvičení součinnosti především na taktickém stupni, kde se v největší míře projevují rozdíly v úrovni bojových schopností útvarů, jejich organizační struktury, výzbroji a jazyka. Přitom je věnována zvláštní pozornost sladění společného úsilí na styčích mezi svazky různé národnosti, protože tam činnost útvarů vyžaduje nejpodrobnější koordinaci. V NATO jsou vypracovávány z tohoto hlediska speciální zásady, které upravují úkoly vojsk na styčích (bocích), dobu obnovení sil k jejich zabezpečení a k organizaci součinnosti. Velký význam se přikládá rovněž systému rozpoznávání spojeneckých vojsk a nepřítelů. Již v míru platí v armádách NATO pokyny k vzájemnému rozpoznávání vojsk.

Ke zvýšení úrovně sladění vojsk a sil při společné činnosti přispívá kromě toho zavádění jednotných vzájemně dohodovaných programů výcviku vojáků, metodik cvičení a nácviků i jednotných kritérií hodnocení výsledků bojové přípravy.

Takovými opatřeními se snaží vojensko-politické řídicí orgány bloku NATO vytvořit přesný a efektivně působící vojenský systém k realizaci svých agresivních plánů proti silám míru a socialismu.

Na základě zkušeností z minulé války, operační a bojové přípravy armád států — účastníků Varšavské smlouvy a s přihlédnutím k názorům vojenského velení agresivního bloku NATO na přípravu ozbrojených sil, jsou v článku rozebrány jen některé otázky součinnosti vojsk spojeneckých armád v operacích. Hluboké a všestranné studium problémů, koordinace jejich úsilí a způsobů činnosti je jedním z nejdůležitějších teoretických a praktických úkolů. Vypracovaná doporučení na zdokonalování organizace a udržování těsné a trvalé součinnosti mezi různorodými silami a prostředky, jejich zavádění do praktické práce velitelů a štábů budou napomáhat dalšímu zvýšení obranného potenciálu a bojové pohotovosti Spojených ozbrojených sil států — účastníků Varšavské smlouvy.